

Utbildningsinspektion i Solbergaskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Solbergaskolan den 14-16 november 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Solbergaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Solbergaskolan intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklassen och samtliga årskurser i skolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Solbergaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	11
Grundskola	252

Solbergaskolan ligger i Älvsjö stadsdel. Eleverna är indelade i åldersblandade ansvarsgrupper, två för förskoleklass till årskurs 3, två för årskurserna 4–5 samt sex grupper i årskurs 6–9. En ansvarsgrupp är den åldersblandade elevgrupp som en lärare är mentor för. Undervisningen sker i åldersblandade grupper upp till årskurs 5. I årskurs 6–9 sker undervisningen i åldershomogena grupper. Knappt 40 procent av skolans elever har ett annat modersmål än svenska år 2005.

I anslutning till skolan finns fritidshem. Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Solbergaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Solbergaskolan är en skola där personalen är mån om eleverna och engagerade i deras utveckling. Eleverna i de högre årskurserna i skolan ges dock skiftande möjligheter att nå målen i skolarbetet. Elevernas kunskapsresultat har under en följd av år stigit stort. År 2005 försämrades resultaten något för att återigen stiga år 2006. I årskurs 5 har elevernas resultat på de nationella ämnesproven sjunkit under senare år. Elevantalet har minskat och skolan har präglats av stor personalomsättning både inom skolledningen och inom lärargruppen. Inspektörerna bedömer att klimatet i korridorer och uppehållsrum är gott men att arbetet med normer och värden bör förbättras. Det är inspektörernas bedömning att ledningen och den interna kommunikationen bör förbättras för att möjliggöra att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och årskurs 9 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skriftliga omdömen utfärdas inte för elever som inte når målen i ett eller flera ämnen i slutet av nionde skolåret (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).

- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner för alla elever i enlighet med författningarna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd (4 kap. 1 § skollagen och 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Beslut om anpassad studiegång för elev tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmålet får inte detta stödbehov tillgodosett (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn är inte förtrogen med det dagliga arbetet i skolan (2 kap. 2 § skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör säkerställa att eleverna i förskoleklassen får en utbildning som ger en grund för fortsatt skolgång.
- Elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 bör förbättras och skillnaden mellan pojkars och flickors resultat bör analyseras. De lägre kunskapsresultaten för elever med utländsk bakgrund bör analyseras, samt åtgärder för att förbättra resultaten bör vidtas.
- Skolan bör systematiskt följa upp och utvärdera arbetet med normer och värden, bland annat avseende elevernas trygghet och trivsel. Skolan bör även förbättra arbetet med normer och värden.
- Elevernas inflytande över verksamheten i stort samt det egna lärandet bör förbättras.
- Skolan bör förbättra rutinerna för information till elevernas vårdnadshavare.
- Kvalitetsarbetet bör stärkas så att mål, utvärdering, analys av resultat och eventuella åtgärder för förbättring av dessa samt kvalitetsredovisningen sammanlänkas på ett tydligt sätt.
- Skolan bör arbeta för att långsiktigt tillförsäkra skolan lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.
- Elevernas tillgång till läromedel bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Skollagen fastställer att utbildningen i förskoleklassen skall stimulera varje barns utveckling och lärande. Den skall ligga till grund för fortsatt skolgång. Förskoleklassens elever i Solbergaskolan är enligt skolans organisationsplan integrerade med eleverna i årskurs 1. I praktiken befinner sig förskoleklassens elever i lektionssalen med årskurs 1 två gånger, sammanlagt 50 minuter per dag. Övrig tid tillbringar eleverna i skolans fritidshem. Vid tidpunkten för inspektörernas besök finns ingen ansvarig för förskoleklassen utan planeringen för dagen sköts i allmänhet av fritidshemmets personal tillsammans med specialpedagogen och en lärare för de yngre eleverna. Såväl föräldrar som personal uttrycker oro för att eleverna i förskoleklassen inte får en utbildning som både är skolförberedande och ger eleverna möjlighet till lek. Personal som inspektörerna talar med säger att verksamheten i förskoleklassen organiseras olika från dag till dag och att det är oklart huruvida eleverna får en undervisning som utgör en god grund för lärande i grundskolan. Inspektörerna ser förskoleklassen i verksamhet vid flera tillfällen. Vid dessa tillfällen framkommer att det saknas en planerad pedagogisk verksamhet. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att eleverna i förskoleklassen får en utbildning som ger en grund för fortsatt skolgång.

Enligt läroplanen är det skolans ansvar att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Skolan skall även följa upp elevernas kunskapsutveckling och klargöra för eleven vilka mål utbildningen har. Eleverna i Solbergaskolans högre årskurser menar att målen för utbildningen är tydliga och att de presenteras för dem. Även eleverna i de lägre årskurserna har kännedom om målen för utbildningen i förhållande till ålder och mognad. Inspektörerna bedömer att elevernas kännedom om målen för respektive ämne är god.

I årskurs 5 har Solbergaskolans resultat på nationella ämnesproven i svenska och engelska sjunkit de senaste två åren. I engelska når 71 procent av eleverna målen i de nationella proven våren 2006. Någon analys av orsakerna till de sjunkande resultaten har skolan inte gjort. I matematik däremot har antalet elever som når målen i de nationella proven ökat från 84 procent år 2004 till 96 procent år 2006. Inte heller de förbättrade resultaten har lett till någon analys eller diskussion i skolan. I skolans övriga ämnen görs inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och någon sammantagen bild av elevernas kunskapsresultat finns inte. Detta är en brist som skolan måste åtgärda.

Solbergaskolans meritvärde för eleverna i årskurs 9 ökade stadigt från 1998 (141 poäng) fram till 2004 (210 poäng). År 2005 sjönk återigen elevernas meritvärde till 196 poäng för att stiga något år 2006. År 2005 har pojkarna i skolan ett mycket högre meritvärde (203,9) än flickorna (189,5). Lägst meritvärde i skolan har elever med utländsk bakgrund (183,6). Betygsstatistiken från 2005 visar även på stora skillnader mellan olika ämnen. I de samhällsorienterande ämnena detta år är det 25 procent av flickorna som saknar betyg, likaså i de naturorienterande ämnena. Dessa skillnader i resultat mellan olika grupper i skolan är inte kända av vare sig lärarkåren som helhet eller rektorn för Solbergaskolan. Någon analys av orsakerna till resultaten har inte gjorts.

Tabell 1. Sammanställning av resultat för åk 9 i Solbergaskolan jämfört med samtliga skolor i Stockholms kommun samt riket år 2004, 2005 och 2006 enligt Skolverkets uppföljningsstatistik.

	Solbergaskolan			Stockholms kommun			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde ¹	209,8	196,0	204,6	220,2	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	66,2	64,8	74,3	75,1	75,7	73,4	75,9	75,5	76
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	83,1	77,8	81,4	89,7	89,5	90,3	89,6	89,2	89,5

Elevernas resultat i de nationella proven i årskurs 9 i svenska/svenska som andraspråk och matematik skiljer sig från elevernas betyg i dessa ämnen. År 2004 var andelen elever som inte nådde målen i de nationella proven i matematik 17 procent, medan andelen elever som inte fick betyg i ämnet var 3 procent. År 2005 har skillnaden minskat till att 22 procent ej når målen i proven medan 15 procent ej får betyg i ämnet. Elevernas resultat i de nationella proven i detta ämne har stadigt försämrats de tre senaste åren och år 2006 klarade endast 68 procent proven (enligt skolans egna uppgifter). I de nationella proven i svenska år 2004 var det 22 procent av eleverna som inte nådde målen i läsförståelse medan endast 4 procent inte fick betyg i ämnet. År 2005 var skillnaden mellan provresultat och betyg endast en procentenhet. Någon diskussion eller analys av elevernas kunskapsresultat, meritvärde eller resultat på de nationella ämnesproven har inte skett kontinuerligt i skolan. Däremot anger rektorn att hon har träffat alla betygssättande lärare i ämnena engelska, matematik och svenska för att diskutera eventuella större avvikelser mellan resultat i de nationella ämnesproven och betygsresultat från och med vårterminen 2006.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas kunskapsresultat i årskurs 9 bör förbättras, samt att en analys av skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor bör göras. Skolan bör även analysera orsakerna till de lägre kunskapsresultaten för elever med utländsk bakgrund, samt vidta åtgärder för att förbättra resultaten. Vidare bedömer inspektörerna det som en brist att skolan inte gör någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 9 i samtliga ämnen.

Normer och värden

I skolans uppdrag, enligt läroplanen, ingår att sträva mot att varje elev respekterar andra människors egenvärde. I Älvsjö stadsdel görs varje år en brukarundersökning, där ett urval av eleverna får svara på frågor om till exempel sin trivsel i skolan. Den senaste brukarundersökning som inspektörerna har tagit del av är från våren 2005. Underlaget utgör en tredjedel av alla elever i årskurs 7–9 våren 2005. Av dessa anger 15 procent att de inte trivs i skolan. Solbergaskolan gör

¹ Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med det antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

även en egen elevutvärdering. Den senaste är från hösten 2005. På frågan ”har du varit inblandad i konflikt eller bråk denna termin” anger 15 procent att de har varit det ofta eller ibland. Under inspektörernas besök råder dock en lugn och trevlig atmosfär i korridorer och uppehållsrum, däremot ser inspektörerna exempel på hur elever inte respekterar arbetsron i klassrumssituationen (se vidare avsnittet Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet). Utifrån observationer i skolmiljön bedömer inspektörerna att skolan bör ta reda på huruvida eleverna upplever skolan som trygg. (Se vidare avsnittet arbetet med arbetsmiljö och delaktighet)

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att varje elev utövar ett allt större inflytande över sin utbildning samt över verksamheten i stort. Eleverna i de lägre årskurserna i Solbergaskolan upplever att de har inflytande över sitt eget lärande. De berättar hur de kan arbeta med olika ämnen, i olika takt och på olika nivåer. I de högre årskurserna säger eleverna att inflytandet över det egna lärandet varierar mycket från lärare till lärare. Det största inflytandet säger vissa att de har över redovisningsformer, där de kan göra ett aktivt val. Andra säger att det är läraren som bestämmer vad som eleverna bör göra under lektionerna och eleverna arbetar ibland utan att förstå vad målet med arbetsområdet eller ämnet är.

Skolan har ett elevråd för de lägre årskurserna, men eleverna vet inte vilka frågor som elevrådet kan besluta om. I de högre årskurserna är ett elevråd under bildande vid tidpunkten för inspektörernas besök. Två representanter från varje ansvarsgrupp (ansvarsgrupp är den åldersblandade elevgrupp som en lärare är mentor för), kommer att kallas till möten. Osäkerhet råder bland eleverna om någon vuxen skall ansvara för elevrådet och vilka frågor elevrådet skulle kunna var med och påverka. En del av de dokument som en skola skall ta fram, som kvalitetsredovisning och likabehandlingsplan skall utformas i samverkan med eleverna, men detta är eleverna i Solbergaskolan inte medvetna om. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att öka elevernas inflytande över verksamhetens utformning samt över det egna lärandet.

Solbergaskolan har aktuella trivselregler som är väl kända av eleverna i samtliga årskurser. Däremot uppger elever i de högre årskurserna att det beror på vilken lärare de har om eleverna väljer att följa reglerna eller inte. Inspektörerna besöker lektioner där lugn, ordning och ett trevligt förhållningssätt råder mellan läraren och elever, men inspektörerna ser även lektioner med en annan lärare där samma elevgrupp inte har respekt för varandra eller för läraren i klassrummet. Okvädningsord och provokationer förekommer öppet i lektionssalen, medan läraren försöker skapa ordning genom tillsägelser. I korridorer och uppehållsrum, utanför lektionerna, upplever eleverna att det är lugn och ro. Skolan

har två kamratstödjare från den så kallade Lugna gatan (Fryshuset)². Dessa personer lånar ut material till rastverksamhet, pratar med elever som befinner sig i korridoren när det är lektion och tar reda på varför de inte är på lektion. Alla som inspektörerna talar med i Solbergaskolan anser att kamratstödjarna utgör en viktig faktor för en lugn och trygg skolmiljö. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare bör förbättra arbetet med normer och värden och att alla som arbetar i skolan skall vara delaktiga i skolans arbete med normer och värden.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever finns från 1 april 2006. I den fastställs bland annat att varje skola skall ha en likabehandlingsplan där åtgärder beskrivs för hur skolan aktivt och målinriktat arbetar för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling. Elever i Solbergaskolan talar om kränkningar som har skett, både mellan elever och mellan vuxna och elever. Skolans antimobbingteam säger att ett fåtal fall av mobbning har ägt rum och behandlats av teamet under senare år. I Solbergaskolan använder man den likabehandlingsplan som alla förskolor och skolor i norra Älvsjö har. I den hänvisas till Solbergaskolans handlingsplan mot mobbning när ett mobbingfall skall följas upp och åtgärdas. Den handlingsplanen täcker inte alla former av trakasserier och kränkningar som lagen omfattar och detta är en brist som skolan måste åtgärda.

I läroplanen anges skolans och vårdnadshavares gemensamma ansvar för elevernas skolgång. Elever i grundskolan har närvaroplikt enligt skollagen. I Solbergaskolan säger elever i de högre årskurserna samt deras föräldrar att det är fullt möjligt att vara frånvarande från en eller flera lektioner under en dag utan att föräldrarna kontaktas. Föräldrar berättar hur de har upptäckt att deras barn inte gått till skolan utan stannat hemma en hel dag utan att någon indikation från skolan har nått föräldrarna på att eleven har uteblivit från undervisningen. Lärarna och rektorn uppger att skolans nya databaserade system för att rapportera frånvaro inte har fungerat under större delen av höstterminen 2006. Skolverket vill i sammanhanget uppmärksamma skolan på att rektorn numera enligt skolformsförfordningarna, från och med den 1 juli 2006, har ett skärpt ansvar för att en kontakt upprättas mellan skolan och vårdnadshavare om eleven utan giltig anledning uteblir från skolarbetet.

Föräldrar säger även att de saknar information av övergripande karaktär från skolan. Det kan handla om förändringar i schemat, personal som slutat i skolan eller omorganisation. Oftast skickar skolan sådan information i veckobrev med eleverna, men dessa brev kommer inte alltid hem till föräldrarna. Informationen på skolans hemsida uppger föräldrarna är inaktuell. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra informationen till elevernas vårdnadshavare när det gäller information av övergripande karaktär samt i de högre årskurserna om elevers närvaro i skolan.

Individanpassning och stöd

Enligt författningarna skall varje elev ha en framåtsyftande individuell utvecklingsplan (IUP). Eleverna i de lägre årskurserna saknar en individuell utvecklingsplan eftersom ännu ingen tagits fram i skolan. Inspektörerna har tagit del av ett urval av de individuella utvecklingsplanerna för eleverna i de högre årskurserna. Dessa grundar sig på den uppföljning och utvärdering av elevens kunskapsmässiga utveckling i relation till kursplanernas mål som skolan gör inför

² Fryshuset är en stiftelse med KFUM som huvudman. Lugna gatan är ett långsiktigt utbildnings- och integrationsprojekt i hela Storstockholm.

utvecklingssamtalen. Däremot saknar flertalet av dessa IUP såväl kortsiktiga som långsiktiga mål för eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan inte upprättar individuella utvecklingsplaner i enlighet med skolformsförordningarna. Detta måste åtgärdas. I sammanhanget vill inspektörerna hänvisa till Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Enligt skollagen skall särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Det åligger rektorn, enligt läroplanen, att elevvårdsverksamheten utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Ett åtgärdsprogram skall upprättas. Solbergaskolan saknar övergripande rutiner för att för att identifiera stödbehovet hos eleverna. Det är upp till varje lärare att identifiera ett särskilt behov och att anmäla eleven till ett av skolans elevhälsoteam, som arbetar enligt en åtgärdsstege. Såväl lärare som övrig personal uppger att alla elever i behov av stöd förmodligen inte upptäcks. De uppger dock att åtgärdsstegen fungerar när eleven väl har anmälts till elevvårdsteamet även om det kan ta lång tid innan åtgärderna sätts in, beroende på tillgången till personal. (Se vidare under avsnittet Personal) Det finns två elevhälsoteam i Solbergaskolan, ett för de lägre årskurserna och ett för de högre årskurserna. I teamen ingår alltid skolpsykologen, skolsköterskan och biträdande rektorn. Dessutom tillkommer den specialpedagog eller speciallärare som arbetar med eleverna i respektive årskurs. Rektorn för skolan deltar i elevvårdskonferensen, där beslut om till exempel anpassad studiegång fattas. Skolpsykologen arbetar endast med konsultation gentemot de vuxna i skolan. Särskilt stöd av specialpedagog eller speciallärare ges endast i ämnena svenska, matematik och engelska. Personal av olika kategorier uttrycker oro över att elever i behov av särskilt stöd inte får det stöd de behöver för att nå målen. Inspektörerna bedömer att skolan bör ta fram rutiner för att identifiera elever i behov av stöd i skolans samtliga ämnen. Skolan måste även snarast tillse att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver för att ges möjlighet att nå målen.

Innan en elev anmäls till teamet skall ett åtgärdsprogram utarbetas. I Solbergaskolan är lärarna ansvariga för att upprätta åtgärdsprogrammet. De åtgärdsprogram som inspektörerna har tagit del av varierar både till innehåll och kvalitet. I vissa av dessa åtgärdsprogram kan skolans åtgärder bestå i att ”undervisa i ämnet på ordinarie lektionstid, gå i sommarskola” eller ”göra omprov”. Det finns även elever i skolan som saknar åtgärdsprogram, där ett sådant borde förekomma. Inspektörerna vill i sammanhanget uppmärksamma skolan på att nya bestämmelser som klargör dels rektors skyldighet att utreda behovet av stöd, dels åtgärdsprogrammets innehåll gäller från och med den 1 juli 2006. Rektorn åläggs att utreda elevens behov av särskilt stöd och om utredningen visar att elever behöver särskilt stöd skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet skall framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Inspektörerna bedömer att skolans åtgärdsprogram bör förbättras både avseende innehåll och kvalitet. Att elever saknar åtgärdsprogram strider mot författningarna och måste åtgärdas.

I Solbergaskolan finns tre särskilda undervisningsgrupper med ett fåtal elever i varje grupp. Det finns även en så kallad förberedelseklass för elever med annat modersmål än svenska som relativt nyligen anlänt till Sverige och som har uppehållstillstånd. De två andra grupperna är för elever i behov av särskilt stöd. Eleverna i dessa grupper har en klasstillhörighet i skolan och deltar tillsammans med klassen i viss undervisning. Varje elev har ett individuellt schema, som följer den klass där de har sin klasstillhörighet. Eleverna läser dock inte alla ämnen i skolan. Enligt skolförfattningarna kan avvikelser från timplanen göras för

elev för att denne skall få en utbildning som i rimlig grad är anpassad till elevens förutsättningar. Ett beslut om anpassad studiegång skall då fattas. Sådant beslut saknas i Solbergaskolan, vilket är en brist som skolan måste åtgärda.

För de elever i den så kallade förberedelseklassen, som har börjat sin undervisning under höstterminen 2006, saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Även för eleverna i de övriga två särskilda undervisningsgrupperna saknas dessa beslut. Detta är inte förenligt med författningarna och måste åtgärdas.

Elever med annat modersmål än svenska har rätt till studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det. I Solbergaskolan ges ingen elev studiehandledning, trots att personal bedömer att det finns elever med behov av detta. Inspektörerna bedömer att rektorn måste tillse att elever i behov av studiehandledning får detta. Detta är en brist som måste åtgärdas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Läraren skall, enligt läroplanen, fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång per termin skall ett utvecklingssamtal äga rum. Såväl elever som föräldrar är nöjda med den information som ges vid utvecklingssamtalen. Omdömen om elevens kunskapsutveckling är anpassade efter ålder och mognad och när eleverna når de högre årskurserna är omdömena relaterade till kursplanernas mål. Inspektörerna bedömer att skolan tillgodoser vårdnadshavarnas och elevernas behov av att få regelbunden information om lärandet.

Lärarna träffas regelbundet för att diskutera bedömningar och betygssättning. Dessa diskussioner sker mellan kollegor och på arbetsplatsträffar. Elevernas kunskapsutveckling bedöms utifrån de insatser eleverna gör i undervisningen, prov, redovisningar och andra skriftliga samt muntliga uppgifter. Eleverna tycker i allmänhet att lärarnas bedömningar är rättvisa och likvärdiga. Rektorn träffar alla betygssättande lärare för att stämma av överensstämmelsen mellan resultat på nationella prov och betygresultaten i årskurs 9. Såvitt inspektörerna har kunnat bedöma sker betygssättning i överensstämmelse med författningarna.

För elever som ej når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen skall ha uppnåtts i slutet av nionde skolåret, och inte heller har fått betyg i ett enskilt ämne eller i ett ämnesblock skall, enligt grundskoleförordningen, ett skriftligt omdöme skrivas som beskriver elevens kunskapsutveckling i ämnet samt vilka stödåtgärder som har vidtagits. I Solbergaskolan skrivs inga sådana omdömen. Detta strider mot författningarna och måste åtgärdas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt författningarna har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot att nå de nationella målen. Varje skola skall årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Inspektörerna har tagit del av och läst kvalitetsredovisningar för de två senaste åren. Dessa innehåller beskrivningar av skolans åtagande, som kan liknas vid målbeskrivningar en uppskattning av i vilken utsträckning dessa åtaganden har uppfyllts samt en beskrivning av hur man gått tillväga för att nå åtaganden. Dessa åtaganden stämmer väl överens med de nationella målen för utbildningen. Däremot saknas en analys av orsakerna till skolans resultat samt förbättringsåtgärder för verksamheten. Enligt skolans personal så drivs större delen av kvalitetsarbetet i Solbergaskolan av varje lärare eller lärarlag för sig. Det finns inga gemensamma

strukturer för att utvärdera, analysera och diskutera förbättringsområden för hela skolan, något som lärarna saknar. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör stärkas så att mål, utvärdering, analys av resultat och eventuella åtgärder för förbättring av dessa sammanlänkas på ett tydligt sätt. Kvalitetsredovisningen bör även förbättras och sammanlänkas med detta kvalitetsarbete.

Ledning och intern kommunikation

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt skall rektor verka för att utbildningen utvecklas, och han eller hon har en särställning när det gäller att garantera elevernas rätt till utbildning. För att utöva sitt ledarskap skall rektor enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Älvsjö stadsdel är indelad i två områden, norra och södra. Varje område har en rektor som ansvarar för ett antal skolor samt förskolor. I norra Älvsjö, som Solbergaskolan tillhör, har rektorn ansvar för sammanlagt fem skolor. Rektorn som tillträdde sin tjänst i juni 2005 har genomgått skolledarutbildning på högskolenivå och har flerårig skolledarerfarenhet. Biträdande rektorn är utbildad grundskollärare och har arbetat som utvecklingsledare vid olika skolor i Stockholm. Ledningsgruppen i Solbergaskolan består av skolans arbetslagsledare samt biträdande rektorn. För att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan anges, i propositionen (1990/91:18) om ansvaret för skolan att en rektors ansvarsområde inte får göras större än att rektorn kan hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Rektorn har liten kännedom om skolans om övergripande kunskapsresultat samt ingår inte i skolans ledningsgrupp. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att rektorn inte kan anses förtrogen med den dagliga verksamheten inom sitt ansvarsområde, vilket är en brist som måste åtgärdas.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Personal

Skolans lärare skall enligt skollagen ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Vid tidpunkten för inspektörernas besök saknar skolan bland annat utbildad förskollärare i förskoleklassen. Vidare undervisas eleverna av lärare utan utbildning för ämnet i idrott- och hälsa, de naturorienterande ämnena, slöjd samt bild. Rektorn för Solbergaskolan säger att vikarier tas från bemanningsföretag och att hon litar på att dessa pedagoger har utbildning för det de ska undervisa i. Vad gäller lärare med specialpedagogisk kompetens så har eleverna i förskoleklassen upp till årskurs 5 tillgång till en specialpedagog som arbetar såväl direkt med elever i klassrummet, som enskilt med elever utanför klassrummet samt även med konsultation gentemot undervisande lärare. Eleverna i årskurs 6 till 9 har tillgång till en speciallärare på halvtid med inriktning mot matematik. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att långsiktigt tillförsäkra skolan lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Materiella resurser

Elever i Solbergaskolans högre årskurser berättar för inspektörerna att de inte alltid har tillgång till böcker bland annat i de naturorienterande ämnena. De får anteckna och inför till exempel prov får de tillgång till en bok. Eleverna uppger att detta gör det svårare för dem att nå kursplanemålen och de nationella målen i ämnet. Inspektörerna bedömer att elevernas tillgång till läromedel bör förbättras.

Datum

Ort

2007-06-20

Stockholm

Marie Morin

Johan Nilsson